

Doc. PhDr. JIŘÍ SEMRÁD, CSc.

Milan Škrabal

Datum narození: 28. března 1944

Pracoviště: České vysoké učení technické v Praze,
Masarykův ústav vyšších studií,
Oddělení pedagogických a psychologických studií

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta,
Katedra sociální pedagogiky

Doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc., se v letošním roce dožívá významného životního jubilea 75 let. I když je to jen náhodná shoda okolností, datum jeho narození vykazuje některé zajímavé obdobné prvky s datem narození J. A. Komenského. V životě Jiřího Semráda bychom mohli sledovat i další aspekty pedagogického osobnostního a profesního profilu v paralele ke zmíněné osobnosti vědy a vzdělávání. Je to nejen zaměření do oblasti, kterou můžeme shrnout pod pojmem sociální. A pro zajímavost, jsou zde i určité kořeny spojující ho s krajem, kde se Komenský narodil i působil.

Každé jubileum vybízí k pohledu na životní dráhu, i když docent Semrád zatím zdaleka nevyužívá možností zaslouženě odpočívat. Takže alespoň průběžný pohled. Někteří možná vědí, že na počátku životní a profesní cesty se mohl etablovat i v jiném společenském uplatnění. Studoval operní zpěv a měl nakročeno k úspěšnému uměleckému působení. Možná jím dodnes připomínaná pedagogická erudice jeho učitelů ho vedla k nahlížení na profesní přípravu i v tomto směru, k zobecňování přístupů. Není nic mimořádného, že nakonec zvítězila v jeho životě věda i pedagogické působení. Kromě výuky na několika vysokých školách, včetně vojenského zaměření, byla jeho vědecká dráha shodou šťastných okolností spojena s vrcholnou institucí v pedagogických vědách, s Pedagogickým ústavem J. A. Komenského Československé akademie věd. Získání vědecké hodnosti se tak jaksi bere jako logické; časem působil v pozici zástupce ředitele. Ke zmíněným šťastným okolnostem přičtíme i skutečnost, že řadu let vedla tuto instituci profesorka Jarmila Skalková, která ovlivnila nejen pedagogické vědy, ale vychovala i generace lidí v těchto oborech celoživotně úspěšně působící. Její erudice, vysoká vzdělanost i způsob práce, vystavěné na důsledném analytickém a srovnávacím přístupu, tak založily jak profil práce, tak bázi

pro pokračování tohoto odkazu u těch, kteří ji následovali. Vědecký kredit Jiřího Semráda vedl k vyžádanému uplatnění v souběžně vykonávané roli vědeckého sekretáře v sekci společenských věd ČSAV, vedené místopředsedy této instituce. Jak Jiří Semrád rád připomíná, bylo to snad volání osudu, kdy měl v akademii věd v gesci také pracoviště archeologická i slovanských studií, svého času založená jeho pradědem, prof. Luborem Niederlem, někdejším rektorem Karlovy univerzity v Praze.

Jiří Semrád se v průběhu let stal uznávaným odborníkem v oboru pedagogických věd. Celoživotně se výzkumně zabývá řadou okruhů výchovy a vzdělávání a podílí se na teoretických a empirických výzkumech nejen ve vlastní činnosti, ale i jako poskytovatel či garant uplatňování metodologických a metodických zásad, především v pedagogických vědách. Kromě obecné pedagogiky a dalších disciplín se specializuje na oblast sociální pedagogiky. Ve vědecké a pedagogické činnosti největší pozornost věnuje problematice utváření hodnot, hodnotových orientací a světového názoru, otázkám vnímání životní role a pozice u dětí a mládeže, dále podněcování a rozvíjení tvořivosti jak odborné, tak sociální, problémům sociálně negativního chování a jednání dětí a mládeže a ke stěžejním okruhům jeho zájmu patří také inovace systémů vzdělávání v odborném školství s ohledem na proměnu společenských podmínek a rovněž otázky související s procesy současných etap školské reformy.

Pedagogické vědy garantuje i v programech realizovaných na Masarykově ústavu vyšších studií ČVUT, jako je učitelství pro techniky, a v programech doktorských studií nejen na ČVUT, kde je zastoupena metodologie věd. Jeho odborný a vědecký profil a zkušenosti ho vedly v průběhu let k působení v řadě vědecko-výzkumných a vědecko-pedagogických pozic, jako je členství ve vědecké radě Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, členství v oborové radě Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně aj. Vědecká a publikační erudice zakládá v průběhu profesní dráhy garantování předmětových a oborových specializací z oblasti sociální pedagogiky a sociální tvořivosti a rovněž v rámci doktorského studia na několika vysokých školách. Připomeňme i členství v redakčních radách odborných časopisů, mezinárodních i tuzemských. Z nich jmenujme současné členství v redakční radě časopisu *Lifelong Learning*, zaměřeného na celoživotní vzdělávání. V průběhu času působil Jiří Semrád také v akademických orgánech a v akademické samosprávě včetně vedení jejich složek, a to po řadu volebních období. Dlužno připomenout rovněž grantové činnosti – jmenujme zde jako příklad alespoň to, že byl navrhovatelem a úspěšným řešitelem grantu GA ČR s tématem „Příprava techniků na vzdělávání a řízení lidí v podmínkách integrující se

Evropy“. Pod jeho vedením vznikla řada publikací, jež se staly východiskem pro programové pojetí vysokoškolské přípravy učitelů.

Jiří Semrád reflektuje mnoho zkušeností ze svého života a působení. Jeho komentáře se vyznačují hlubokou znalostí věcí, a především jsou založeny na odkazu poznání pro zdárný postup a poučení. Jsou tak historickým, ale i znalostním exkurzem, vědomě chápaným východiskem, jak postupovat dál, s cenným vnímáním lidského faktoru u každého společenského dění.

Docent Jiří Semrád je stále aktivní, pracuje na plný výkon. Popřejme mu do dalších let dobré zdraví a spokojenost v pracovním i osobním životě.

Autor

PaedDr. Milan Škrabal, České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií, Oddělení pedagogických a psychologických studií, Kolejní 2637/2a, 160 00 Praha, e-mail: Milan.Skrabal@cvut.cz